

Kohtuasi C-84/24**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

1. veebruar 2024

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Leedu kõrgeim kohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

31. jaanuar 2024

Kassaator (esimeses kohtuastmes hageja):

EM SYSTEM UAB

Vastustajad (esimeses kohtuastmes kostjad):

SEB bankas AB

Citadele banka Lietuvos filialas AS

[...]

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS (Leedu kõrgeim kohus)**KOHTUMÄÄRUS**

31. jaanuar 2024

Vilnius

Leedu kõrgeima kohtu tsiviilkolleegium koosseisus [...] [kohtu koosseis]

[...] arutades [...] kassatsioonkaebust, mille on esitanud osaühing **EM SYSTEM** palvega [kontrollida] Vilniuse regionaalse kohtu 23. mai 2023. aasta määrust [...] tsiviilasjas, mis puudutas hageja EM SYSTEM UAB poolt kostjate *SEB bankas AB* ja *AS Citadele banka Lietuvos filialas* (edaspidi „Citadele banka AS (Leedu filiaal)“) vastu esitatud muudetud hagi õigusvastase tegevuse lõpetamiseks,

märgib:

- 1 Käesolev kassatsiooniasi puudutab seda, kuidas tõlgendada ja kohaldada äriühingu rahaliste vahendite külmutamise põhjendatust reguleerivaid materiaaioigusnorme vastavalt nõukogu 18. mai 2006. aasta määrusele (EÜ) nr 765/2006, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Valgevenes ja Valgevene osalemisega Venemaa agressioonis Ukraina vastu (edaspidi „määrus nr 765/2006“ või „määrus“).
- 2 Kohtuasi puudutab hageja *EM SYSTEM* hagi kostjate *Citadele banka AS (Leedu filiaal)* ja *SEB bankas AB* vastu seoses piirangutega, mis puudutavad pangas *Citadele banka AS (Leedu filiaal)* kontol [...] ja pangas *SEB bankas AB* kontodel [...] hoitavate rahaliste vahendite kasutamist. Hageja palus kohtul kohustada kostjaid [...] täitma nende pangakontode kasutamise kokkulepet nii, et nad võimaldaksid hagejal [neid] rahalisi vahendeid [...] piiranguteta kasutada, ning mõista neilt välja kohtukulud.
- 3 Küsimus seoses asjaomase äriühingu rahaliste vahendite külmutamisega 18. detsembril 2020 kuulub määruse nr 765/2006 kohaldamisalasse.
- 4 [...] [menetluspoolte ja esimese astme kohtu seisukohad seoses Euroopa Kohtult eelotsuse taotlemisega]
- 5 [...] [kohustus esitada eelotsusetaotlus ELTL artikli 267 kolmanda lõigu alusel]
- 6 Käesolevas asjas on kassatsioonikohtul vaja taotleda eelotsust Euroopa Kohtult seetõttu, et selle asja lahendamisel oluliste Euroopa Liidu õiguse sätete sisu ei ole *acte clair* ega *acte éclairé* doktriinide kohaselt lõplikult selge. Seepärast on vastus Euroopa Kohtule esitatavatele eelotsuse küsimustele käesoleva asja seisukohast põhjanevalt tähtis, kuna see võimaldaks õigesti kohaldada määruse nr 765/2006 sätteid, mille kohta ei ole seni Euroopa Kohtu lahendeid.
- 7 [...] [standardne protseduuriline sõnastus]

I. Õiguslik raamistik. Liidu õigus

- 8 Käesolevas asjas olulised Euroopa Liidu piiravad meetmed Valgevene režiimi toetajate suhtes kehtestati nõukogu 15. oktoobri 2012. aasta otsusega 2012/642/ÜVJP, mis käsitleb Valgevene vastu suunatud piiravaid meetmeid (edaspidi „otsus 2012/642/ÜVJP“), ja määrusega nr 765/2006.
- 9 Otsuse 2012/642/ÜVJP (18. detsembril 2020 kehtinud redaktsiooni) artiklis 4 on sätestatud:
 - „1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mida omavad, valdavad või kontrollivad:
 - a) isikud, üksused või asutused, kes vastutavad inimõiguste tõsiste rikkumiste või kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni tagakiusamise eest või kelle tegevus kahjustab tõsiselt demokraatiat või õigusriigi põhimõtete

austamist Valgevenes, või mis tahes nendega seotud füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused ning nende omandis või kontrolli all olevad juriidilised isikud, üksused või asutused;

- b) füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes saavad kasu Lukašenka režiimist või toetavad seda ning nende omandis või kontrolli all olevad juriidilised isikud, üksused või asutused,*

kes on loetletud lisas.

- 2. Rahalisi vahendeid ega majandusressursse ei anta otseselt ega kaudselt selliste lisa loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või organite käsutusse ega nende toetuseks.“*

- 10 Määruse nr 765/2006 (18. detsembril 2020 kehtinud redaktsiooni) artiklis 2 on sätestatud:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mida I lisa loetletud füüsilised või juriidilised isikud, üksused ja asutused omavad või mis on nende valduses või kontrolli all.

2. Rahalisi vahendeid ega majandusressursse ei anta otseselt ega kaudselt I lisa loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste käsutusse ega nende toetuseks.

3. Keelatud on teadlikult ja tahtlikult osaleda tegevuses, mille eesmärk või tagajärg on otsene või kaudne kõrvalehoidmine lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmetest.

4. I lisa sisaldab loetelu nendest füüsilistest või juriidilistest isikutest, üksustest ja asutustest, kelle kohta on nõukogu vastavalt nõukogu 15. oktoobri 2012. aasta otsuse 2012/642/ÜVJP (milles käsitletakse piiravaid meetmeid Valgevene suhtes) artikli 4 lõike 1 punktile a kindlaks teinud, et nad vastutavad inimõiguste raske rikkumise või kodanikuühiskonna ja demokraatliku opositsiooni vastu suunatud repressioonide eest, või kelle tegevus kahjustab muul moel tõsiselt demokraatiat või õigusriigi põhimõtete austamist Valgevenes, või nendega seotud füüsilistest või juriidilistest isikutest, üksustest ja asutustest ning neile kuuluvatest või nende kontrolli all olevatest juriidilistest isikutest, üksustest või asutustest.

5. Samuti sisaldab I lisa loetelu nendest füüsilistest või juriidilistest isikutest, üksustest ja asutustest, kelle kohta on nõukogu vastavalt otsuse 2012/642/ÜVJP artikli 4 lõike 1 punktile b kindlaks teinud, et nad saavad kasu Lukašenko režiimist või toetavad seda, ning neile kuuluvatest või nende kontrolli all olevatest juriidilistest isikutest, üksustest või asutustest.“

- 11 Euroopa Liidu Nõukogu koostatud 4. mai 2018. aasta Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames kasutatavate piiravate meetmete (sanktsioonide)

rakendamise ja hindamise suuniste (Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaadi dokument nr 5664/18) (edaspidi „2018. aasta suunised“) punktis 55a on märgitud:

„Hindamisel, kas juriidiline isik või üksus on teise isiku või üksuse omanduses, on kriteeriumiks 50% või suurem juriidilise isiku või üksuse varaliste õiguste omamine või enamusotsustusõigus neis¹⁷. Kui see kriteerium on täidetud, loetakse juriidiline isik või üksus teise isiku või üksuse omanduses olevaks.“

12 Selle punkti juurde kuuluv joonealune märkus 17 sisaldab viidet:

„Kriteerium, nagu on esitatud määruse (EÜ) nr 2580/2001 mõistetes.“

13 Dokumendi „ELi parimad tavad piiravate meetmete tõhusaks rakendamiseks“ (27. juuni 2022. aasta dokument nr 10572/22; edaspidi „2022. aasta parimad tavad“) punktis 62 on märgitud:

„Hindamisel, kas juriidiline isik või üksus on teise isiku või üksuse omanduses, on kriteeriumiks 50% või suurem juriidilise isiku või üksuse varaliste õiguste omamine või enamusotsustusõigus neis²⁰. Kui see kriteerium on täidetud, loetakse juriidiline isik või üksus teise isiku või üksuse omanduses olevaks.“

14 Selle punkti juurde kuuluv joonealune märkus 20 sisaldab viidet:

„Kriteerium, nagu on esitatud määruse (EÜ) nr 2580/2001 mõistetes.“

15 Määruse nr 2580/2001 artikli 1 punkt 5 sisaldab järgmist määratlust:

„Juriidilise isiku, rühmituse või üksuse omamine – 50% või suurem juriidilise isiku, rühmituse või üksuse varaliste õiguste omamine või enamusotsustusõigus neis.“

16 2018. aasta suuniste punktis 55b ja 2022. aasta parimate tavade punktis 63 on ette nähtud mitteammendav loetelu kriteeriumidest, mida tuleb arvesse võtta hinnates, kas juriidiline isik või üksus on teise isiku või üksuse kontrolli all.

17 2018. aasta suuniste punktis 55c ja 2022. aasta parimate tavade punktis 65 on ette nähtud, et eespool nimetatud omamise ja kontrolli all olemise kriteeriumidele vastavust võib juhtumipõhiselt ümber lükata.

18 2018. aasta suuniste punktis 55d on ette nähtud:

„Kui kooskõlas eespool nimetatud kriteeriumidega on tuvastatud omamine või kontroll, loetakse rahaliste vahendite või majandusressursside kättesaadavaks tegemine loetellu kantud isiku või üksuse omanduses või kontrolli all olevatele loetellu mitte kantud isikutele või üksustele põhimõtteliselt nende vahendite või ressursside kaudselt kättesaadavaks tegemiseks loetellu kantud isikule või üksusele, kui ei ole võimalik üksikjuhtumite kaupa ja riskipõhise lähenemisviisi alusel, kõiki olulisi asjaolusid, sealhulgas allpool esitatud kriteeriume arvesse

võttes usaldusväärse kindlaks teha, et loetellu kantud isik või üksus ei kasuta asjaomaseid rahalisi vahendeid ega majandusressursse ega saa nendest kasu.

Arvesse võetavad kriteeriumid hõlmavad muu hulgas:

a) asjaomaste üksuste vaheliste lepinguliste sidemete kuupäeva ja laadi (näiteks müügi-, ostu- või turustuslepinguid);

b) loetellu mitte kantud üksuse tegevusvaldkonna olulisust loetellu kantud üksuse jaoks;

c) kättesaadavaks tehtud rahaliste vahendite või majandusressursside iseloomu, sealhulgas nende potentsiaalset praktilist kasutamist loetellu kantud üksuse poolt ja loetellu kantud üksusele ülekandmise lihtsust;

d) majandusressurssi ei peeta loetellu kantud isikule või üksusele kasulikuks pelgalt seetõttu, et loetellu mitte kantud isik või üksus kasutab seda tulu saamiseks, mida võidakse osaliselt üle kanda loetellu kantud isikule või üksusele.“

19 2022. aasta parimate tavade punktis 66 on märgitud:

„Kui kooskõlas eespool nimetatud kriteeriumidega on tuvastatud omamine või kontroll, loetakse rahaliste vahendite või majandusressursside kättesaadavaks tegemine nimekirja kantud isiku või üksuse omanduses või kontrolli all olevatele nimekirja mitte kantud isikutele või üksustele põhimõtteliselt nende vahendite või ressursside kaudselt kättesaadavaks tegemiseks nimekirja kantud isikule või üksusele, kui ei ole võimalik üksikjuhtumite kaupa ja riskipõhise lähenemisviisi alusel, kõiki olulisi asjaolusid, sealhulgas allpool esitatud kriteeriume arvesse võttes usaldusväärse kindlaks teha, et nimekirja kantud isik või üksus ei kasuta asjaomaseid rahalisi vahendeid ega majandusressursse ega saa nendest kasu.

Arvesse võetavad kriteeriumid hõlmavad muu hulgas:

a) asjaomaste üksuste vaheliste lepinguliste sidemete kuupäeva ja laadi (näiteks müügi-, ostu- või turustuslepinguid);

b) nimekirja mitte kantud üksuse tegevusvaldkonna olulisust nimekirja kantud üksuse jaoks;

c) kättesaadavaks tehtud rahaliste vahendite või majandusressursside iseloomu, sealhulgas nende potentsiaalset praktilist kasutamist nimekirja kantud üksuse poolt ja nimekirja kantud üksusele ülekandmise lihtsust.“

II. Pooltevahelise vaidluse lahendamise seisukohast olulised Leedu õigusnormid

- 20 Vastavalt [Leedu Vabariigi majanduslike ja muude rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamise seaduse] sätetele, mis kehtisid siis, kui rahalised vahendid 18. detsembril 2020 külmutati, koordineerib Leedu Vabariigi Välisministeerium rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamist Leedu Vabariigis ning annab füüsilistele ja juriidilistele isikutele teavet rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamisega seotud küsimustes (artikli 11 lõige 1) ning Leedu Vabariigi Siseministeeriumi juures tegutsev finantskuritegude uurimise talitus, Leedu Vabariigi Rahandusministeeriumi juures tegutsev tolliamet ning Leedu Pank vastutavad vastavalt oma pädevusele finantssanktsioonide rakendamise järelevalve eest (artikli 12 lõike 1 punkt 2). Euroopa Liidu määrustes sätestatud sanktsioonidest tehtavate konkreetsete erandite rakendamise eest vastutas välisministeerium. Erandi saamiseks pidid üksused pöörduma seaduse artiklis 12 viidatud rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamise järelevalvet tegeva asutuse poole ning see asutus või finantsasutus pidi esitama välisministeeriumile igal üksikjuhul eraldi taotluse erandi rakendamiseks ja rakendama erandi alles pärast välisministeeriumilt nõusoleku saamist (artikli 4 lõige 2).
- 21 Vastavalt Leedu Vabariigi rahvusvaheliste sanktsioonide seaduse sätetele redaktsioonis, mis kehtis kassatsioonkaebuse esitamise ajal, koordineerib rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamist valitsuse moodustatud komisjon (artikli 10 lõige 1), ning Leedu Vabariigi Siseministeeriumi juures tegutsev finantskuritegude uurimise talitus, Leedu Vabariigi Rahandusministeeriumi juures tegutsev tolliamet ja teised asutused on nendele antud pädevusvaldkondades pädevad asutused seoses rahaliste vahendite ja majandusressursside kasutamise piirangute, maksepiirangute ja muu finantstegevuse piirangute (finantssanktsioonide) rakendamisega (artikli 11 lõike 3 punkt 1). Leedu Vabariigi Valitsuse 25. mai 2022. aasta resolutsiooniga nr 535 heaks kiidetud rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamise menetluse kirjelduse (edaspidi „kirjeldus“) punkti 13 kohaselt koordineerib finantskuritegude uurimise talitus rahvusvaheliste sanktsioonide seaduse artikli 11 lõikes 1 viidatud pädeva asutusena finantssanktsioonide (rahaliste vahendite ja majandusressursside kasutamise piirangute) rakendamist Leedu Vabariigis, teeb nende üle järelevalvet ja tagab nende rakendamise. Selle kirjelduse punkti 13 alapunkti 3 kohaselt teeb finantskuritegude uurimise talitus otsuseid taotluste suhtes, millega soovitakse erandeid või vabastusi piirangutest ja kohustustest, nagu on ette nähtud rahvusvahelisi sanktsioone käsitlevates õigusaktides.

III. Faktilised asjaolud

- 22 Hageja on sõlminud kostjatega *SEB bankas AB* ja *Citadele banka AS* (Leedu filiaal) pangakontode kasutamise kokkulepped, mille alusel avati hageja nimele pangakontod. Kostjad külmutasid 18. detsembril 2020 ühepoolset, omal algatusel rahalised vahendid, mis olid hageja kontodel eespool nimetatud pankades, pidades silmas seda, et hageja osanik A.V.S. oli lisatud 17. detsembril 2020 niisuguste isikute ja üksuste nimekirja, kelle suhtes kehtivad Euroopa Liidu sanktsioonid vastavalt määruse nr 765/2006 sätetele, ja teatasid sellest hagejale e-kirja teel. A.V.S. on hageja osanik 50% suuruse osalusega.

- 23 Hageja palus kohtul kohustada kostjaid [...] täitma pangakonto kasutamise kokkulepet, et hageja saaks nendel pangakontodel olevaid rahalisi vahendeid piiranguteta kasutada.
- 24 Vilniaus miesto apylinkės teismas (Vilniuse linna esimese astme kohus, Leedu) jättis 25. jaanuari 2023. aasta kohtuotsusega hageja hagi rahuldamata.
- 25 Nimetatud kohtu hinnangul viis see, et A.V.S.-il on äriühingus 50% suurune osa, nagu oli [...] [2022. aasta parimaid tavaid] ning rakendamise ja hindamise suuniseid arvesse võttes tuvastatud, järeldusele, et hageja on A.V.S.-i omandis ja et hageja rahalised vahendid on määruse nr 765/2006 I lisas loetletud isiku kontrolli all. Parimate tavade punkti 63 (suuniste punkti 55b) kohaselt on üks kriteerium, mida tuleb arvesse võtta hinnates, kas teisel isikul või üksusel on üksinda või vastavalt muu aktsionäri või kolmanda osapoollega sõlmitud lepingule valitsev mõju juriidilise isiku või üksuse üle, see, kas omatakse või kasutatakse õigust ametisse määrata või ametist vabastada enamikku juriidilise isiku või üksuse haldus-, juht- või järelevalveorganite liikmetest. Hageja põhikirja punkti 7.3 kohaselt, võttes arvesse, et hageja osanikel on võrdsed osalused (A.V.S.-il 50% ja teisel osanikul, I.S.-il 50%), ei oleks võimalik nimetada hageja juhti ilma sanktsioonialuse isiku (A.V.S.-i) otsuseta ja teise osaniku nõusolekuta. Seepärast järeldab kohus, et hageja vastab määruse nr 765/2006 artikli 2 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele hageja rahaliste vahendite suhtes sanktsioonide kehtestamiseks.
- 26 Olles hageja EM SYSTEM UAB apellatsioonkaebuse läbi vaadanud, jättis Vilniuse regionaalse kohtu [...] kolleegium 23. mail 2023 Vilniuse linna esimese astme kohtu 25. jaanuari 2023. aasta otsuse muutmata.
- 27 Nimetatud kohtukolleegium märkis, et võttes arvesse esiteks, millise reguleerimisalaga on määruse nr 2021/1030, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 765/2006, milles käsitletakse piiravaid meetmeid Valgevene suhtes, ning teiseks artiklite 1j ja 1k sisu, järeldati, et määruse artiklid 1j, 1jb, 1k ja 1zb on adresseeritud juriidilistele isikutele, kelle asukoht on Valgevenes (või väljaspool Euroopa Liitu), kui rohkem kui 50% niisuguste isikute osadest on riigi omandis, ning et seepärast ei saa [artikleid 1j, 1jb, 1k ja 1zb] kohaldada juriidilisele isikule, kelle asukoht on Leedus.
- 28 Nimetatud kohtukolleegiumi hinnangul järeldas esimese astme kohus õigesti, et A.V.S.-i 50% suurune osalus äriühingus võimaldab järeldada, et hageja on A.V.S.-i omandis, mistõttu hageja rahalised vahendid on määruse I lisas loetletud isiku kontrolli all, ning seetõttu vastab hageja määruse artikli 2 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele, millest tulenevalt kuuluvad tema rahalised vahendid sanktsioonide alla.
- 29 Leedu Vabariigi Siseministeeriumi juures tegutseva finantskuritegude uurimise talituse direktori 14. oktoobri 2022. aasta käskkirjaga nr V-222 „Juriidilise isiku või juriidilise isiku staatusega muu organisatsiooni omandis või kontrolli all

olevate sanktsioonialuste üksuste nimekirja heakskiitmine“ lisati *EM SYSTEM UAB* sanktsioonialuste isikutega seotud äriühingute nimekirja. Vilniuse regionaalse halduskohtu menetluses on hageja *EM SYSTEM UAB* poolt 17. veebruaril 2023 esitatud kaebus (haldusasi nr eI2-4937-595/2023), milles palutakse tühistada finantskuritegude uurimise talituse käskkiri, millega kehtestati *EM SYSTEM UAB* suhtes rahvusvahelised sanktsioonid.

Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolleegium

leiab:

IV. Kassatsioonikohtu argumendid ja seisukoht eelotsusemenetluses

- 30 Määruse nr 765/2006 artikli 2 lõikes 1 on sätestatud: „Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mida I lisas loetletud füüsilised või juriidilised isikud, üksused ja asutused omavad või mis on nende valduses või kontrolli all.“ Määrusega nr 765/2006 rakendatud otsuse 2012/642/ÜVJP (millele on selle määruse artikli 2 lõikes 4 viidatud) artikli 4 kohaselt tuleb külmutada kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis on lisas loetletud füüsiliste ja juriidiliste isikute ning nende omandis või kontrolli all olevate juriidiliste vm isikute omandis, valduses või kontrolli all. Seepärast on tõlgendades, milliste juriidiliste isikute omandis olevad millised rahalised vahendid tuleb määruse nr 765/2006 artikli 2 lõike 1 kohaselt külmutada, olulised nii 1) juriidilise isiku omamise ja kontrolli all hoidmise kriteeriumid kui ka 2) asjaolud, mille korral tuleb omatava või kontrolli all oleva juriidilise isiku rahalisi vahendeid pidada sanktsioonialuse isiku omandis, valduses või kontrolli all olevateks.
- 31 Kuupäeval, mil kõnealused pangakontod külmutati (18. detsembril 2020), ei olnud määruses nr 765/2006, millega need sanktsioonid kehtestati, määratletud kriteeriumi, mida tuleb arvesse võtta hinnangu andmisel selle kohta, kas juriidiline isik või üksus on teise isiku või üksuse omandis. [Rakendamise ja hindamise suuniste] tollases redaktsioonis oli ette nähtud kriteerium „üksuses rohkem kui 50% varaliste õiguste omamine või enamusotsustusõigus selles“, kuid määrus nr 2580/2001, millele on joonealuses märkuses viidatud kui selle sätte allikale, sisaldab sõnastust „50% või suurem juriidilise isiku, rühmituse või üksuse varaliste õiguste omamine või enamusotsustusõigus neis“. Sama tõlgenduse andis Euroopa Liidu Nõukogu dokumendi „ELi parimad tavad piiravate meetmete tõhusaks rakendamiseks“ uusimas redaktsioonis (27. juuni 2022. aasta dokumendi nr 10572/22 punkt 62). Seetõttu ei ole selge, millist kriteeriumi tuleb liikmesriigi kohtul kohaldada hinnangu andmisel selle kohta, kas sanktsioone (rahaliste vahendite külmutamine) rakendanud erasektori üksus (pank) hindas õigesti, et hageja (juriidiline isik) on määruse nr 765/2006 kohaselt sanktsioonide alla kuuluva isiku omandis, nagu on ette nähtud selle määruse I lisas.
- 32 Õiguskindlusetust suurendab see, et määruse nr 765/2006 hilisemate ja praeguste muudatuste (artikli 1j punkt c ja artikli 1k lõike 1 punkt c) kohaselt tuleb teatavaid sanktsioone rakendada väljaspool liitu asuva juriidilise isiku, üksuse või asutuse

suhtes, „kelle omandiõigusest kuulub otseselt või kaudselt rohkem kui 50% ulatuses“ selles määruses loetletud üksustele. Seetõttu võib tekkida kahtlusi, kas sidemeid juriidiliste isikute ja üksustega, kes kuuluvad selle määruse kohaselt sanktsioonide alla, nagu on ette nähtud selle määruse artiklites 1j, [1k] ja 2, tuleks tõlgendada teistsugustest selliseid sidemeid kirjeldavatest kriteeriumidest juhindudes või tuleb selle määruse süstemaatilisel tõlgendamisel kohaldada kriteeriumi „omandiõigusest [...] rohkem kui 50%“, millele on selles määruses (artiklites 1j ja 1k) sõnaselgelt viidatud.

- 33 Kui äriühingus täpselt 50% suuruse osa valdamist ei tule pidada juriidilise isiku omamiseks määruse nr 765/2006 artikli 2 lõike 1 tähenduses, tõstatab kohtu kolleegium küsimuse, kas niisuguse osa valdamist tuleb pidada olukorraks, kus juriidiline isik on kontrolli all.
- 34 Kui äriühingus täpselt 50% suuruse osa valdamist tuleb pidada juriidilise isiku omamiseks või kontrolliks juriidilise isiku üle, tekib küsimus, kas tuleb eeldada, et on täidetud määruse artikli 2 lõike 1 kohaldamise tingimus, nimelt et selle juriidilise isiku rahalised vahendid kuuluvad määruse I lisas loetletud füüsilisele isikule, on tema omandis, valduses või kontrolli all.
- 35 Kui eeldada, et määruse artikli 2 lõike 1 kohaldamise tingimus on täidetud, tekib küsimus, kas selle eelduse saab kummutada niisugusel juhul nagu põhikohtuasjas, st tsiviilasjas, milles äriühing palub kohtul kohustada panku kui kostjaid täitma pangakonto kasutamise lepingut nii, et äriühingul lubatakse piiranguteta kasutada tema pangakontodel olevaid rahalisi vahendeid. Käesolevas asjas on küsimus selles, kas niisugusel juhul võib äriühing, kelle rahalised vahendid on külmutatud, tugineda sellele, et määruse nr 765/2006 artikli 2 lõikes 2 sätestatud tingimus – mille kohaselt kehtib rahaliste vahendite kasutamise keeld juhul, kui äriühingu rahalisi vahendeid kasutab selle määruse I lisas loetletud isik või need on kasutusel tema toetuseks – ei ole täidetud.
- 36 See küsimus tekib, kui võtta arvesse parimaid tavasid käsitlevates dokumentides (2018. aasta suuniste punkt 55d; 2022. aasta parimate tavade punkt 66) antud selgitusi, et kui kooskõlas neis nimetatud kriteeriumidega on tuvastatud omandis või kontrolli all olemine, loetakse rahaliste vahendite või majandusressursside kättesaadavaks tegemine loetellu kantud isiku või üksuse omanduses või kontrolli all olevatele loetellu mitte kantud isikutele või üksustele põhimõtteliselt nende vahendite või ressursside kaudselt kättesaadavaks tegemiseks loetellu kantud isikule või üksusele, kui ei ole võimalik üksikjuhtumite kaupa ja riskipõhise lähenemisviisi alusel, kõiki olulisi asjaolusid, sealhulgas parimaid tavasid käsitlevates dokumentides ette nähtud kriteeriume arvesse võttes mõistlikult kindlaks määrata, et asjaomaseid rahalisi vahendeid ei kasutata selle loetletud isiku või üksuse poolt ega tema toetuseks. Kui parimaid tavasid käsitlevates dokumentides ette nähtud kriteeriumide kohase hindamise viib läbi pank, tekib küsimus, kas erasektori üksusele langeks ebamõistlik koormus, kui võtta arvesse, et määruse kohaselt on riigi pädevatel asutustel samuti mitmeid kohustusi seoses sanktsioonide nõuetekohase rakendamisega.

- 37 Kohtu kolleegium on seisukohal, et Euroopa Liidu õigust tuleb selle rakendamisel tõlgendada nii, et see ei oleks ebamõistlikult koormav erasektori üksustele, kellel on määruse nr 765/2006 kohaselt kohustus sanktsioone rakendada. Kui need üksused oleksid sanktsioonide rakendamise üle otsustades kohustatud juhtumhaaval üksikasjalikult hindama juriidilise isiku struktuuri ja tegevust, saaks seda pidada Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 16 ette nähtud ettevõtlusvabaduse piiranguks. Teisest küljest tuleb ka tagada sanktsioonialuste isikute põhiõiguste austamine nii, et sanktsioonide rakendamise kriteeriumid ja kord oleksid selged ning tagajärjed ettearvatavad.
- 38 Kui aga Euroopa Kohus leiab, et riigisiseses menetluses, nagu põhikohtuasjas, võib hageja tugineda sellele, et määruse nr 765/2006 artikli 2 lõikes 2 sätestatud tingimus – mille kohaselt kohaldatakse rahaliste vahendite kasutamise keeldu juhul, kui äriühingu rahalisi vahendeid kasutatakse selle määruse I lisas loetletud isiku poolt või tema toetuseks – ei ole täidetud, tekib kohtu kolleegiumil küsimus, milliste kriteeriumide põhjal tuleb niisuguses riigisiseses menetluses hinnang anda. Hageja arvates võimaldavad seda, et äriühingu rahalisi vahendeid ei kasutata määruse I lisas loetletud isiku toetuseks, järgmised asjaolud: 1) vastavalt õigusnormidele on asjaomase osaniku ja asjaomase äriühingu varad teineteisest eraldi; 2) asjaomast äriühingut juhib juhatuse liige, kes ei ole määruse I lisas loetletud isik; 3) selle äriühingu juht on sõlminud kostjatega lepingud äriühingu nimel; 4) äriühingu juhile anti pangakaardid ning juurdepääsuseadmed, koodid ja paroolid äriühingu nimel avatud pangakontode jaoks; 5) äriühingu juht on kohustunud mitte avaldama andmeid, mis võimaldavad juurdepääsu äriühingu kontodele. Kohtu kolleegium kahtleb, kas neid asjaolusid võib pidada niisugusteks, mis välistavad äriühingu rahaliste vahendite kasutamise määruse I lisas loetletud isiku toetuseks.
- 39 Arvestades kahtlusi selle suhtes, kuidas tõlgendada määruse nr 765/2006 artikli 2 lõikes 1 kasutatud sõnastust „vahendid ja majandusressursid, mida [...] füüsilised või juriidilised isikud, üksused ja asutused omavad või mis on nende valduses või kontrolli all“ ning artikli 2 lõike 2 kohaldamise tingimusi, on vaja taotleda Euroopa Kohtult eelotsust määruse nr 765/2006 artikli 2 lõigete 1 ja 2 tõlgendamise kohta.
- 40 Euroopa Kohus on oma praktikas kinnitanud, et tal on pädevus teha eelotsuseid ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga seotud määruste tõlgendamise kohta (Euroopa Kohtu 12. juuni 2014. aasta otsus Peftiev, C-314/13).

Kohtu kolleegium [...] [standardne protseduuriline sõnastus]

määrab:

Euroopa Kohtule esitatakse järgmised, käesoleva asja lahendamiseks olulised eelotsuse küsimused:

1. Kas määruse nr 765/2006 artikli 2 lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et kui on kindlaks tehtud, et selle määruse I lisas loetletud isiku omandis on täpselt 50%

suurune äriühingu osa, eeldatakse, et selle äriühingu rahalised vahendid on nimetatud määruse I lisas loetletud üksuse omandis, valduses või kontrolli all?

2. *Kas liikmesriigi kohtu menetluses, nagu põhikohtuasjas, kui äriühing, kelle rahalised vahendid on külmutatud põhjusel, et täpselt 50% suurune osa selles äriühingus on määruse nr 765/2006 I lisas loetletud isiku valduses, palub kohtul määrusega kohustada panku kui kostjaid täitma pangakonto kasutamise lepinguid, nii et see äriühing saaks oma pangakontodel olevaid rahalisi vahendeid piiranguteta kasutada, saab panga otsuse tema rahalised vahendid külmutada vaidlustada põhjendusel, et äriühingu rahalisi vahendeid ei kasutata selle määruse I lisas loetletud isiku poolt ega tema toetuseks?*

3. *Kui vastus teisele küsimusele on jaatav: milliste kriteeriumide põhjal tuleb niisuguses riigisisises kohtumenetluses kindlaks teha, kas rahalisi vahendeid ei kasutata määruse nr 765/2006 I lisas loetletud isiku poolt või tema toetuseks? Kas selliseid asjaolusid nagu 1) äriühingu varade eraldatus osaniku varadest; 2) see, et äriühingu nimel tegutseb äriühingu juht (kes ei ole määruse I lisas loetletud isik); ja 3) see, et juurdepääs äriühingu pangakontodele on antud ainult äriühingu juhile, saab pidada niisugusteks, mis välistavad äriühingu rahaliste vahendite kasutamise määruse I lisas loetletud isiku toetuseks, kellel on selles äriühingus täpselt 50% suurune osa?*

[...]. [standardne protseduuriline sõnastus]

[...] [kohtu koosseis]